

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-03-04

Diarienummer 2025/307

Strategisk samordning

Ann-Louise Eliasson

Telefon: 031-368 27 75

E-post: ann-louise.eliasson@kretsloppochvatten.goteborg.se

Information om förslag till avfallstaxa 2026

Förslag till beslut

1. Kretslopp och vattennämnden antecknar informationen till protokollet

Sammanfattning

Kretslopp och vattennämnden informeras om ett förslag till avfallstaxa. Förslaget ska utgöra underlag för kommunfullmäktiges beslut om taxa att gälla från 2026. Nämnden förväntas senast i april besluta om ett förslag till avfallstaxa.

Utifrån kraven på förpacknings- och matavfall samt ökad sortering och ny kretsloppspark förväntas kostnaderna öka kraftigt årligen fram till 2028. 2025 - 2028 bedöms ökningen vara totalt 286 miljoner kronor, vilket efter bidrag ökar taxebehovet med 107 miljoner. Förändringstakten och nya lagar (aviserade, ej beslutade) innebär även stora osäkerheter, till exempel om kundunderlaget.

Avfallsverksamheten har en fordran på abonnenterna som behöver återställas till 2027. Intäkterna har inte nått kostnadsnivån de senaste åren, men inför 2025 har detta adresserats och budgeten för 2025 har balans mellan kostnader och intäkter. En första prognos visar på ett visst överskott och kvarstående behov av återställning till 2026 och 2027 bedöms uppgå till totalt 66 miljoner kronor.

Utifrån de förväntade kostnaderna för ökad insamling, mycket stora osäkerheter samt kravet på återställande av fordran föreslår förvaltningen att taxorna ökas med 12 procent till 2026 jämfört med förväntade taxeintäkter för 2025. Taxeintäkten bedöms då öka med 89 miljoner kronor, vilket tillsammans med övriga intäktsökningar (42 mnkr) är mer än kostnadsökningen (104 mnkr) och fordran på abonnenterna kan återställas med mer än halva beloppet under 2026 (36 mnkr). Resten avses hanteras 2027, efter prishöjning med 15 procent (77 mnkr).

Den föreslagna höjningen för 2026 är i nivå med tidigare bedömning från taxeförslaget och budgeten för 2025. Förvaltningen bedömer att förslaget ger förutsättningar för att uppfylla de krav som ställs på kommunal avfallshantering.

Avgifterna föreslås till 2026 höjas med 12 procent, med vissa undantag. För en normal småhuskund innebär det en ökning på 361 kronor och för motsvarande lägenhetshushåll 260 kronor med moms. Principerna för miljöstyrning i taxan bibehålls med vikt- och volymbaserade avgifter. Göteborgarna får under de närmaste åren en högre servicenivå med mer fastighetsnära insamling än tidigare.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förslaget till avfallstaxa innebär att intäktsnivån ökar. Detta gör att den del av kostnaderna för avfallshanteringen som inte täcks av ersättning för förpackningsinsamling, intäkter från försäljning av material, hyror eller andra intäkter, kan finansieras. Även fordran på abonnenterna kan minskas. Detta med fortsatt utbyggnad enligt lagkrav och i övrigt bibehållen ambitionsnivå för 2026.

Nivån på förändringen i förslaget är baserad på kostnadsbedömningar.

Kostnaderna för avfallshantering ökar mellan 2026 och 2028 till följd av utbyggd fastighetsnära förpackningsinsamling, ökad matavfallsinsamling och förbättrad matavfallshantering på Marieholm samt den nya kretsloppsparken i Högsbo.

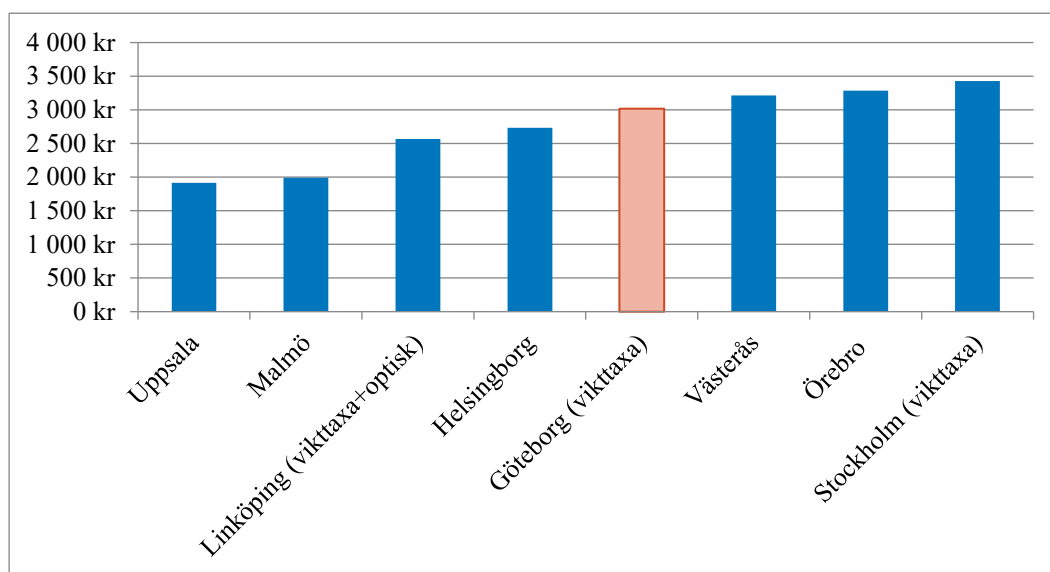
Totalt beräknas kostnaderna öka med 104 miljoner kronor mellan 2025 och 2026. Lagändringar som kan minska kundunderlaget har förvaltningen räknat med först från 2027, men de kan påverka redan tidigare. Den oklarheten tillsammans med att förändringstakten är hög gör att förvaltningen bedömer att osäkerheterna är mycket stora 2026 och att de förväntas öka, främst genom helårseffekt, till 2027. Kännedomen blir bättre under innevarande år.

För en vanlig småhuskund innebär förslaget en kostnadsökning på 361 kronor per år och för ett typhushåll i lägenhet 260 kronor per år. I nedanstående tabell visas de tillsammans för bättre överblick. Det är exempel på avfallsavgift för två olika exempelhushåll 2025 och motsvarande avgifter utifrån förslaget för 2026.

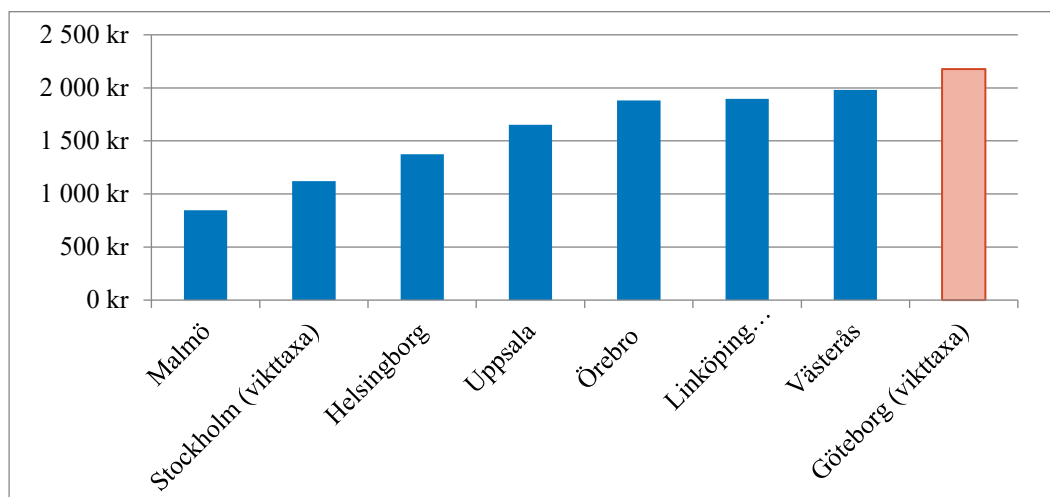
Avfallsavgift för exempelhushåll med matavfallssortering med moms				
	Årsavgift kr/år		Ökning mellan åren	
	Småhus kr/år	Lägenhet kr/år	Småhus kr/år	Lägenhet kr/år
2025	3 017 kr	2 177 kr		
Förslag 2026	3 378 kr	2 437 kr	361 kr	260 kr

Figur 1. Tabell som visar avfallsavgift för exempelhushåll i småhus och lägenhet för 2025 och förslag för 2026 samt skillnaden mellan dessa. Exempelhushållet i småhus har ett 190 liters restavfallskärl med hämtning var 14:e dag och lämnar 215 kg/år samt har ett matavfallskärl med hämtning en gång i vecka. Exempelhushållet i flerbostadshus är ett av 15 hushåll, som delar på tre 370 liters rest liters restavfallskärl och ett 240 liters matavfallskärl med hämtning varje vecka och har 9 meter dragväg och lämnar 256 kg avfall per hushåll.

Det är inte möjligt att jämföra med andra kommuner i Sverige för 2026 då de inte beslutats ännu. Nedan ses en jämförelse av årsavgifterna för en tjänst för småhus för 2025 i Sveriges åtta största städer och där under visas motsvarande för en typlägenhet i ett litet flerbostadshus. Samtliga kommuner i Sverige genomför förändringar kopplat till ansvar för förpackningsinsamlingen under perioden 2024 till 2027, vilket påverkar ekonomin i olika takt beroende på hur och när förändringar genomförs. Även tjänsteutbudet påverkas.

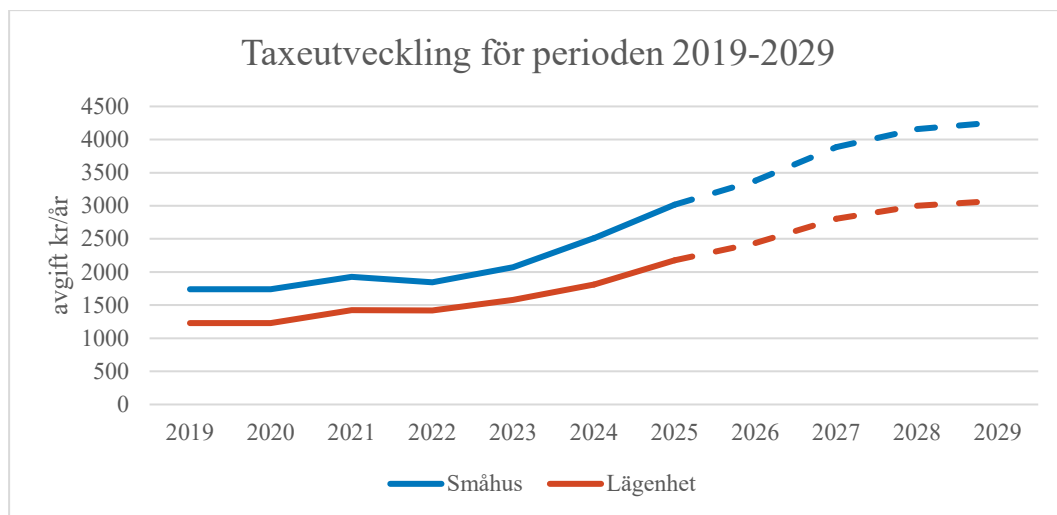
Figur 2: Diagrammet visar årlig avfallsavgift för ett genomsnittligt småhus i Sveriges åtta största kommuner för år 2025. Göteborg har fjärde högsta avgiften av de åtta.

Figur 3: Diagrammet visar årlig avfallsavgift för en exempellägenhet i Sveriges åtta största kommuner för år 2025. Göteborg har högsta avgiften av de åtta.

Föreslagna höjda avfallsavgifter påverkar samtliga kunder inklusive andra kommunala förvaltningar. Även kommunala förvaltningar har möjlighet att sänka sina avgifter genom att minska sina avfallsmängder och förbättra sin sortering. En sådan utveckling skulle även bidra till målet om att minska avfallet från kommunens verksamheter som fastställt i Göteborg stads avfallsplan.

Taxeutvecklingen i Göteborg de senaste åren visas i diagrammet nedan. Även antagna nivåer för de närmaste åren med förslaget om 12 procent för 2026 och en avgiftshöjning med 15 procent för 2027 och 7 procent för 2028 visas. På grund av de pågående förändringarna inom avfallsområdet kommer justeringar av tjänsterna som påverkar avgifterna i viss utsträckning att genomföras, detta syns inte.

Figur 4: Diagrammet visar historisk och antagen taxeutveckling för årlig avfallsavgift för exempelhushåll.

Bedömning ur ekologisk dimension

Den föreslagna taxenivån ger förutsättningar för att uppfylla de krav som ställs på kommunal avfallshantering i miljölagstiftningen. Ett grundläggande syfte med avfallshantering är att skydda människors hälsa och miljön.

Den ekonomiska styrningen i taxan ger kunderna ett incitament till avfallsminimering och källsortering av avfall. Styreffekterna bibehålls på liknande nivå som tidigare år med den nu föreslagna taxeförändringen.

Utsortering av förpackningar, tidningar, matavfall samt att agera förebyggande uppmuntras både genom vikttaxan och genom att avgifterna beror av abonnerad volym. Avgifter för dragvägar och hissar minskar tidsåtgång för manuell hämtning och därmed tomgångskörning.

Bedömning ur social dimension

Den föreslagna taxenivån ger förutsättningar att bedriva avfallshantering på en nivå som göteborgarna i huvudsak förväntar sig, vilket bidrar till förtroende för staden och därmed även till social hållbarhet.

Förvaltningen bedömer att viktavgiften innebär högre kostnader för de hushåll och verksamheter där det används många engångsblöjor och andra liknande produkter och som direkt debiteras sin avfallsvikt. Detta kan drabba hushåll i småhus där det bor spädbarn eller personer som har funktionsnedsättningar eller sjukdomar hårdare än andra hushåll. I flerbostadshus förväntas avfallsvikterna jämnas ut sig mellan olika hushåll med olika mycket avfall och den fördelningen innebär att effekten på enskilda hushåll blir mindre i flerbostäder.

Bilagor

1. Förslag till avfallstaxa med 12 procents intäktsökning
2. Ändringar i prislistan

Ärendet

Kretslopp och vattennämnden informeras om ett förslag till avfallstaxa. Förslaget ska utgöra underlag för kommunfullmäktiges beslut om taxa att gälla från 2026 och tills vidare. Ett taxeförslag ska senast i april lämnas till kommunstyrelsen inför höstens kommande beslut i kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Uppdrag och omfattning

Avfallsverksamheten är för närvarande inne i en expansiv period för att möta de senaste årens tillkommande lagkrav. Framför allt är det krav på fastighetsnära förpackningsinsamling och mer matavfallshantering som är kostnadsdrivande.

Syftet med detta förslag till taxeförändring är att intäkterna från taxan ska möta de ökade kostnaderna för avfallshanteringen och möjliggöra återställning av den fordran som finns på abonnenterna på grund av tidigare års underfinansiering.

Enligt miljöbalken får avfallstaxans avgifter finansiera avfallsverksamheten. Detta ska då ske enligt självkostnadsprincipen. Avfallstaxan ska fastställas av kommunfullmäktige. I reglementet för Kretslopp och vattennämnden framgår att nämnden ska föreslå en avfallstaxa. Utifrån självkostnadsprincipen bör ett nollresultat eftersträvas varje år och om ett över- eller underskott byggs upp ska denna skuld eller fordran normalt återställas inom tre år.

Miljöbalken möjliggör även miljöstyrning i taxan. Styrningen i taxan ger kunderna ett incitament till avfallsminimering och källsortering av avfall. Styreffekterna bibehålls på liknande nivå som tidigare år med den nu föreslagna taxeförändringen.

Det styrande dokumentet ”Göteborgs Stads anvisning för hantering av taxor och avgifter” reglerar innehåll och handläggning av taxeärenden och där framgår att ett förslag till taxa ska beslutas av nämnden senast i april.

Tjänsterna som återfinns i taxeförslaget är utformade i enlighet med ett förslag till ”Föreskrifter för avfallshantering i Göteborgs stad” som ännu inte fastställts i Kommunfullmäktige utan återremitterats till Kretslopp och vattennämnden. Förslaget följer därmed inte fullt ut nu gällande föreskrifter. Förslag till nya reviderade ”Föreskrifter för avfallshantering för Göteborgs stad” handläggs parallellt med detta ärende. Syftet med revideringarna är att anpassa föreskrifterna till lagförändringar och uppdrag från Kommunfullmäktige. I föreskrifterna regleras till exempel sorteringskrav som ställs på avfallslämnare och hämtningsintervall för Kretslopp och vattens tjänster.

Kommunfullmäktiges beslut om att fastställa avfallstaxan avser i huvudsak prissättning av de tjänster som Kretslopp och vattennämnden erbjuder samt att fastställa tillhörande beskrivningar för korrekt debitering, då nämnden enligt föreskrifterna fastställer behållare och därmed tjänsterna.

Tidigare handläggning i frågan

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att bedömningarna från hösten 2024 står sig avseende utveckling för 2026, men att de behöver revideras inför 2027, vilket också skett.

I Kretslopp och vattennämndens ärende ”Beslut om förslag till avfallstaxa 2025” (2024-09-18 §189) presenterades utöver taxeförslaget för 2025 även behovet för planperioden 2026 och 2027. Samma kostnader och intäkter som i taxeärendet redovisades även som plan för 2026 och 2027 i nämndens budget 2025 (2024-12-10 §258). Taxeintäktsbehovet bedömdes i dessa ärenden öka med 12 procent årligen till 2026 och till 2027. Intäkterna bedömdes behöva öka främst för att minska fordran på abonnenterna som uppstått fram till 2024 och för att täcka kostnadsökningar kopplade till utökad förpackningsinsamling och matavfallsinsamling med i övrigt bibehållen verksamhet. Därutöver bedömdes kostnadsökningar utifrån högre priser och ökande befolkning kunna omhändertas.

I taxeärendet lyftes några mycket stora osäkerheter. Kostnader för införande av hemsortering av förpackningar från småhus bedömdes osäkra under både 2026 och 2027 medan osäkerheter avseende kostnader för förpackningsinsamling i flerbostadshus främst påverkar 2027 och 2028. Osäkerheter avseende behandlingskostnader, utifrån prisutvecklingen på utsläppsrätter och energimarknaden, bedömdes föreligga för hela perioden samt att frågan om revideringar av ersättning för förpackningsinsamlingen borde kunna bli aktuell.

Ny lagstiftning som aviserats i slutet av 2024 innebär ett behov av att revidera tidigare bedömningar, enligt vad som framgår nedan om minskat kundunderlag. Förändringarna skulle kunna träda i kraft redan 2026, men då inga beslut fattats ännu och det är ett omfattande förändringspaket bedömer förvaltningen att det är mer troligt med ett införande från 2027. Inför 2026 väljer förvaltningen därför att låta de tidigare bedömningarna från hösten 2024 kvarstå för 2026, med endast mindre justeringar. I planen för 2027 har förändringar i kostnader och intäkter utifrån lagändringarna inkluderats och bedömningen i detta ärende skiljer sig därför från de bedömningar som gjordes i ärendena under hösten 2024.

Ekonomiska förutsättningar

Kostnaderna stiger kraftigt under perioden 2025–2028 när verksamheten utökas för att möta de nya uppdrag som följer av lagkraven, främst avseende förpackningar och matavfall. Bidragen som ges för förpackningsinsamling möter inte fullt ut de kostnader som uppstår, vilket ökar taxetrycket. Även tillkommande aviserade lagändringar som ännu inte beslutats kommer påverka avfallsekonomin de närmaste åren. Förändringstakten medför att påverkan på både kostnadsnivån och intäkterna är svårbedömda och osäkerheterna därför stora.

Nuläge utifrån ekonomiskt utfall 2024 och budget samt prognos 2025

Den snabba expansionen och förändringstakten har försvårat budgetering och bidragit till att avfallsverksamheten har en fordran på abonnenterna. Även om

bedömningarna från hösten 2024 i stort sett kvarstår fram till 2026 har det skett förändringar som föranleder smärre justeringar.

Det ekonomiska underskottet 2024 medförde att fordran på abonnenterna ökade med cirka 53 miljoner kronor till 72 miljoner kronor. Utfallet för 2024 var mycket lägre än budgeterat, men det var något bättre än prognosen som låg till grund för budget och taxeförslag för 2025.

Den största budgetavvikelsen 2024 kunde hänföras till att ansvaret för förpackningsinsamling, det vill säga drift av återvinningsstationer, tömning av förpackningsavfall från flerbostadshus samt omlastning. Dessa togs över vid årsskiftet och budgeten kunde därmed inte baseras på egna erfarenheter. Driftkostnaderna för tömning och städning av återvinningsstationerna visade sig vara underbudgeterade.

Budgeten för innevarande år baseras på de prognoser som gjordes under 2024. Taxejusteringen för 2025 föreslogs på en nivå som förväntades ge en balans mellan kostnader och intäkter genom en kraftig höjning. Därefter har vissa effektiviseringar i hantering av återvinningsstationerna och något högre intäkter inneburit att resultatet 2024 blev något bättre än vad som förväntades och därmed att en första prognos för 2025 ger ett förväntat överskott på cirka 9 miljoner kronor. Detta ärende baseras på ett utfall i enlighet med denna första prognos.

Verksamhetens kostnader kommer att redovisas mer detaljerat i förvaltningens förslag till budget 2026 som tas fram under hösten 2025. Budgeten kommer att baseras på intäkter enligt detta ärende och förutsätter att de avgifter som föreslås här kan tillämpas från 1 januari 2026.

Kostnadsutveckling 2026–2028

Kostnaderna utgår från en fortsatt utbyggnad för att klara av insamlingskraven avseende förpackningar och matavfall, att den nya kretsloppsparken tillkommer enligt plan, att Renova genomför beslutade förbättringar av behandlingen av matavfall på Marieholm samt att i slutet av perioden tillkommer bättre sortering i behandlingsledet och i övrigt bibehålls dagens ambitionsnivå. Ambitionsnivån innehåller fossilfri insamling av de flesta avfallsslag, bibehållna öppettider vid återvinningscentralerna, rådgivning till fastighetsägare, fortsatta arbetsmiljöåtgärder avseende insamlingsställen, sortering och val av behandlingsmetoder utifrån en avvägning mellan miljökrav och ekonomi. Upphandling och direkttilldelning av insamling fortsätter enligt beslutad plan.

Effektiviseringar i insamlingsarbetet sker tillsammans med kunderna. Både genom taxestyrning och genom att förvaltningen granskar planer och bygglov samt ger rådgivning om system och avfallsutrymmen. Under 2025 bidrar införandet av digitala nycklar till att förenkla insamlingsarbetet. Övergången till tvåfackskärl med tömning varannan vecka för mat- och restavfall för insamling vid småhus ger en effektivisering av denna insamling. Dessa effektiviseringar motverkas av att antalet fraktioner ökar genom förpackningsinsamling.

Frekvenser för tömning och städning av återvinningsstationer utvärderas löpande och kostnaderna vägs mot risker med ökad nedskräpning. När fastighetsnära hämtning ökar kan antalet återvinningsstationer minskas vilket initialt ger avvecklingskostnader men sänker driftkostnaderna.

För behandlingskostnaderna är trenden att restavfallsmängderna per person minskar, grovavfallsmängderna och matavfallet ökar och att avgifter för utsläppsrätter och andra krav på behandlingen driver upp behandlingspriset. Behandlingspriset påverkas även av energimarknadens utveckling.

Under 2026 ökar kostnaderna huvudsakligen för att hemsortering införs vid småhus i insamlingsområdena Hisingen och Centrum samtidigt som motsvarande förändringar från 2025 i insamlingsområde Nordost får helårseffekt. Övriga kostnadsökningar utgörs av pris- och volymökningar för befintlig insamling av restavfall, matavfall och grovavfall samt behandling av dessa avfallsfraktioner. Prisökningar förväntas vara i nivå med kostnadsutvecklingen i samhället och volymförändringar i nivå med befolkningsutvecklingen. De förväntade kostnadsökningarna mellan 2025 och 2026 på 104 miljoner kronor utgörs av ökade kostnader för förpackningsinsamling (70 miljoner kronor), högre kostnader för insamling av avfall som inte är förpackningar (19 miljoner kronor), högre behandlingsavgifter (7 miljoner kronor) och andra allmänna pris- och löneökningar.

Under 2027 ökar kostnaderna när förpackningsinsamlingen byggs ut ytterligare, kretsloppsparken i Högsbo ersätter den gamla återvinningscentralen och hanteringen av matavfallet på Marieholm förbättras. Kostnader för insamling och behandling av verksamheters kommunala avfall förväntas sjunka med 25 miljoner kronor då ny lagstiftning troligen kommer ge verksamheter möjlighet att söka dispens från kommunal avfallshantering (intäkterna från dessa verksamheter bedöms samtidigt minska med 48 miljoner kronor). Kostnadsökningarna mellan 2026 och 2027 bedöms uppgå till 111 miljoner kronor. De förväntas utgöras av ökade kostnader för ytterligare förpackningsinsamling (53 miljoner kronor), delårseffekt av ny kretsloppspark i Högsbo (21 miljoner kronor), högre kostnader för insamling av avfall som inte utgörs av förpackningsavfall (10 miljoner kronor) och andra allmänna pris- och löneökningar. Kostnadsökningar för insamlingen av avfall som inte är förpackningsavfall utgörs av pris- och volymökningar för fastighetsnära insamling av restavfall, matavfall och grovavfall. Pris- och löneökningar förväntas vara i nivå med kostnadsutvecklingen i samhället och volymförändringar i nivå med befolkningsutvecklingen med undantag för behandlingspriset för matavfall som förväntas stiga högre än andra priser när Renova förbättrar hanteringen.

Under 2028 ökar kostnaderna när förändringarna från 2027 får helårseffekt och Renova förväntas förbättra avfallssorteringen i behandlingsledet vilket förväntas öka behandlingskostnaderna för restavfall och grovavfall. Kostnadsökningarna mellan 2027 och 2028 bedöms uppgå till 71 miljoner kronor. De förväntas utgöras

av ökade kostnader för avfallsbehandling (29 miljoner kronor), helårseffekt av den nya kretsloppsparken i Högsbo (19 miljoner kronor), helårseffekt av förpackningsinsamling som tillkom 2027 (13 miljoner kronor) och övriga allmänna pris- och löneökningar. Verksamheternas dispensmöjligheter förväntas innebära volymminskningar med ytterligare 25 miljoner, vilket har inkluderats i bedömningen av förändringarna ovan.

Utveckling av bidrag för förpackningsinsamling och övriga intäkter

En del av kostnadsökningen 2026 täcks av ökade bidragsintäkter och behöver därför inte taxefinansieras. Ersättningen för förpackningsinsamling bedöms öka med 41 miljoner kronor när antalet hushåll med fastighetsnära insamling stiger. Bidraget bedöms uppgå till 166 miljoner kronor. Det förväntas täcka cirka 75 procent av kostnaderna för förpackningsinsamlingen på 222 miljoner kronor vilket innebär att 56 miljoner kronor behöver taxefinansieras 2026.

2027 bedöms bidraget öka med ytterligare 27 miljoner kronor till 194 miljoner kronor och kostnadstäckningen uppgå till knappt 72 procent. För 2027 bedöms därför förpackningsinsamlingens kostnader på 270 miljoner kronor behöva taxefinansieras med 76 miljoner kronor.

2028 bedöms bidraget öka med ytterligare 24 miljoner kronor till 218 miljoner kronor och kostnadstäckningen uppgå till cirka 74 procent. För 2028 bedöms därför förpackningsinsamlingens kostnader på 296 miljoner kronor innebära ett behov av taxefinansiering med 78 miljoner kronor.

Mer kunskap om kommande kostnader och eventuella effekter av förväntade samordningsfördelar eller förändrad ersättningsnivå kan innebära att kostnadstäckningen förbättras på längre sikt, men bedömningarna hittills visar att ersättningen är för låg för att möjliggöra full kostnadstäckning.

Hysesintäkterna på knappt 2 miljoner kronor bedöms följa den allmänna prisutvecklingen mellan 2025 och 2028, och försäljningsintäkterna från metallskrot på cirka 16 miljoner kronor har budgeterats på liknande sätt, men dessa kan påverkas av eventuella ståltullar.

Osäkerheter 2026–2028

De ekonomiska osäkerheterna för 2026 är högre än för 2025.

Att osäkerheterna ökar kraftigt 2026 beror på att förpackningsinsamling ska införas för småhus i stora områden i staden. Renova kommer meddela priser under försommaren 2025 inför att småhus på Hisingen och i centrum ska få hemsortering löpande under 2026 utifrån förvaltningens planer.

Kostnadsökningen för den utökade insamlingen i dessa insamlingsområden ingår i planen för 2026 med 58 miljoner kronor, men osäkerheten för kostnaden bedöms kunna uppgå till ± 20 miljoner kronor under 2026. Kostnadsbilden kommer bli tydligare under sommaren, men förvaltningen bedömer att en osäkerhet på omkring ± 10 miljoner kronor kommer kvarstå in i 2026. Detta då de meddelade

priserna kommer att justeras mellan Renova och Kretslopp och vatten under 2026 när utfallet blir känt.

Regeringen har föreslagit ändringar i avfallslagstiftningen som skulle innebära att verksamheter enklare kan söka en dispens för att välja en annan avfallshanterare än kommunen för sitt kommunala avfall. Förslaget är ännu inte beslutat, men kan komma att hanteras i riksdag och regering under första halvåret 2025. Förslaget kan komma att korrigeras både i omfattning och avseende införandetid. Effekterna har inte inkluderats i planen för 2026, trots att förslaget angett detta som startår, vilket utgör en osäkerhet i bedömningarna för 2026. Anledningen är att förändringarna är omfattande, många remissinstanser har haft invändningar mot införandetiden och inget beslut är fattat ännu. Eftersom det krävs ansökningar från intresserade verksamheter finns det även en viss fördröjning inbyggt och andelen intresserade verksamheter är svårbedömt. Effekterna enligt bedömningarna nedan ingår med delårseffekt i bedömningarna för 2027 och med helårseffekt för 2028. Både införandetid och omfattning innebär osäkerheter i bedömningen för hela perioden.

Omfattningen av osäkerheten för de kommande dispenserna är i samma storleksordning som de belopp som inkluderats för 2027. Under 2024 kom 28 procent av taxeintäkterna från verksamheter och om en tredjedel av dessa skulle välja en annan utförare från andra halvåret 2026 skulle det motsvara ett intäktsbortfall på 46 miljoner kr. Ett minskat kundunderlag skulle samtidigt ge möjlighet att minska kostnaderna, men med en viss eftersläpning i anpassningen så kommer kostnader för en för hög kapacitet och för gemensam service behöva fördelas på kvarvarande kunder. Nettoeffekten för 10 procent kundbortfall för 6 månader uppskattas till -20 miljoner kronor. Dessa belopp har inte inkluderats för 2026 utan utgör en osäkerhet. Motsvarande belopp, som har inkluderats i planen för 2027, är -48 miljoner kronor avseende taxeintäkter och -25 miljoner kronor avseende avfallshanteringskostnader, med en osäkerhet i samma nivå. För 2028 bedöms effekten på intäkter och kostnader dubblas när fler verksamheter väljer annan utförare, men nivån på osäkerheten kvarstår från 2027.

Förvaltningen ser även fortsatta osäkerheter avseende behandlingspriserna för hela perioden kopplat både till prisutvecklingen för utsläppsrätter och energimarknaden. Ett nyinrättat index som följer prisutvecklingen på utsläppsrätter för avfallsbranschen visar på en 33-procentig variation under det senaste året. Osäkerheterna för behandlingskostnader bedöms uppgå till cirka 10 miljoner kronor per år under hela perioden.

Summerat för 2026 innebär det osäkerheter i bedömningarna på ett nettobelopp om cirka 50 miljoner kronor.

Under 2027 bedöms osäkerheten uppgå till totalt 80 miljoner kronor netto, utifrån vad som är möjligt att bedöma under första kvartalet 2025. Kunskapen kommer att öka något under 2025 och 2026. Osäkerheterna för 2027 beskrivs nedan:

De eventuella dispensmöjligheterna för verksamheter ingår i planen med viss effekt, men om dispensmöjligheterna ges redan från 2026 kan de förväntas utnyttjas i högre grad än vad som nu bedömts för 2027, vilket skulle kunna ge ett intäktsbortfall på 48 miljoner kronor ytterligare jämfört med vad som inkluderats varav ungefär hälften kan mötas med minskade kostnader. Osäkerheten för dispensfrågan är i samma storleksordning som för 2026 (20 mnkr netto).

Osäkerheterna från den förpackningsinsamling som startar 2026 kvarstår (± 20 mnkr) och ger effekt över hela året samtidigt som förpackningsinsamling införs i småhus i sydvästra Göteborg och därmed tillkommer med delårseffekt.

Insamlingen i sydväst kommer upphandlas under 2025 och när upphandlingen avslutats minskar osäkerheterna något för det insamlingsområdet. Insamlingen av förpackningar från flerbostadshus kommer från 2027 att utökas till att omfatta samtliga flerbostadshus, men omfattningen av behovet av utbyggnad är oklar i nuläget och även förväntad prisnivå när auktorisationsavtalen ersätts med upphandlade och tilldelade avtal. Bedömningen i nuläget är att de totala kostnaderna för förpackningsinsamling ökar med omkring 50 miljoner kronor 2027 och ersättningen från Naturvårdsverket med omkring 27 miljoner kronor jämfört med bedömningen för 2026. Osäkerheten för denna bedömning ökar med i storleksordningen ± 30 miljoner kronor, utöver de ± 20 miljoner kronor i osäkerhet som kvarstår från 2026.

Naturvårdsverket har undersökt kommunernas kostnader för förpackningsinsamling, men om det kommer leda till förändrade ersättningsnivåer är oklart. Planen för 2026–2028 är baserad på gällande föreskrift om ersättning.

Det finns möjlighet för Kommunfullmäktige att justera Kretslopp och vattennämndens taxeförslag vid fastställandet av taxorna. Inför 2026 tillkommer information om framtida kostnadsutveckling under sommaren 2025, som i så fall skulle kunna utgöra ett underlag.

Förvaltningens bedömning

Nettokostnad, behov av taxeintäkt och resultaträkning

Nettobehovet för 2026, utifrån bedömningarna av kostnader och intäkter enligt ovan, uppgår till 826 miljoner kronor. Tillsammans med behovet av att minska fordran på abonnenterna med 36 miljoner kronor, innebär det sammantaget ett taxebehov på 862 miljoner kronor. Taxeintäkterna behöver ökas med nära 89 miljoner kronor eller 12 procent jämfört med prognosen för 2025. Det är en höjning i nivå med tidigare bedömning från taxeförslaget för 2025.

Med en ökad taxeintäkt på strax under 12 procent jämfört med budget 2025 skulle överskottet för 2026 bli 36 miljoner kronor och därmed minska fordran på abonnenterna till 27 miljoner kronor. Förvaltningen föreslår en något högre återställning under 2026 än 2027, eftersom det finns stora osäkerheter för 2026 och 2027.

<i>miljoner kronor</i>	<i>Utfall 2024</i>	<i>Prognos 2025</i>	<i>Plan 2026</i>	<i>Plan 2027</i>	<i>Plan 2028</i>
Taxeförändring	12%	19% (20%)	12%	9% (15%)	2% (7%)
Totala intäkter	785	915	1 046	1 150	1 192
<i>varav taxeintäkter</i>	653	773	862	939	955
Totala kostnader	-838	-906	-1 010	-1 120	-1 192
<i>varav huvudverksamhet</i>	-691	-742	-840	-905	-945
Förändring av skuld till abonment (resultat)	-53	9	36	30	0
Skuld/fordran mot abonnent	-72	-63	-27	3	3

Figur 5. Tabellen innehåller en förenklad resultaträkning för 2024-2028. Taxeförändringen som visas avser intäktsförändring, den ungefärliga avgiftsförändringen som detta motsvarar visas inom parentes i de fall den på grund av större volymförändringar avviker från intäktsförändringen.

Förslag till avgiftsförändring 12 procent

För 2026 förväntas volymutvecklingen vara sådan att en avgiftshöjning på 12 procent ger en taxeintäktsökning med knappt 12 procent.

Senast under 2027 förväntas ett kommande lagändring minska omfattningen på avfallsverksamheten när verksamheter ges möjlighet att söka dispens från kommunal avfallshantering (Promemoria Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi KN2024/02249).

Återstående kostnader ska fördelas på färre abonnenter varför avgifterna då behöver justeras med omkring 15 procent för att ge en intäktsförändring på cirka 9 procent. Eventuellt kommer förändringen införas redan 2026, men då beslut varken är fattat i riksdag eller regering ännu har förvaltningen bedömt att ett genomförande från 2027 är mer sannolikt och inte tagit höjd för ett genomförande från 2026.

Förslag avseende övergripande avgiftsförändringar från 2026

Genom miljöstyrning kan göteborgarna välja tjänster som håller nere avgifterna och ändrade behov minskar den abonnerade volymen. Utsortering av förpackningar, tidningar, matavfall samt att agera förebyggande uppmuntras både genom vikttaxan och genom att avgifterna beror av abonnerad volym.

Så trots att befolkningen i Göteborg ökar något under perioden bedöms intäkterna minska med ca en halv procent om avgiftsnivån ligger kvar på samma nivå.

Därför föreslås avgiftshöjningarna 2026 med ett något högre procenttal än intäktsökningen, där de flesta avgifter föreslås höjas med 12,0 procent för att ge ungefär 11,5 procents intäktsökning.

Viktavgiften för kunder utan hemsortering förslås höjas med 11,8 procent från 3,80 kr/kg till 4,25 kr/kg med moms, viktavgiften för kunder med hemsortering föreslås höjas från 2,80 till 3,13 kr/kg (vilket motsvarar 11,6 procent). Avgifterna för de tjänster i södra skärgården där viktavgiften ingår i avgiften föreslås höjas med 11,9 procent, för att motsvara en kombination av höjningarna av övriga avgifter och viktavgiften. Övriga avgifter inklusive övriga behandlingsavgifter föreslås höjas med 12 procent, med vissa undantag som beskrivs nedan i avsnittet om tillkommande tjänster och specifika förändringar.

Förslaget avser att fastställa priserna utan moms som de anges i tabellerna i förslaget (vanligen avrundade till hela kronor). Det innebär att prishöjningen inte är exakt 12,00 procent för varje enskilt belopp. Beloppen som visas med moms i taxebilagan är avrundade, vid debitering beräknas moms med två decimaler.

Förvaltningen har övervägt att justera avgifterna för flerbostadshusens förpackningsavfall, så att även tömning mer än en gång per vecka erbjuds kostnadsfritt. Avgiften för tätare tömning av förpackningar motsvaras av ett frekvenstillägg för hämtning av restavfall och syftar till att styra mot en insamling med rationella ruttor och bidra till att nya avfallsutrymmen inte underdimensioneras. På några års sikt, när alla flerbostadshusägare inrättat avfallsutrymmen som medger förpackningsinsamling, på lämpligaste sätt utifrån de förhållanden som råder, bör priserna kunna justeras eftersom styreffekten då blir svagare. Förvaltningen ser att en sådan förändring kan vara lämplig att införa efter att förpackningsinsamlingen är utbyggd omkring 2028.

Tillkommande tjänster och specifika förändringar från 2026

Trädgårdsavfall i litet kärl för flerbostadshus och verksamheter

En ny tjänst för trädgårdsavfall från flerbostadshus och verksamheter i 140-literkärl, med tömning varannan vecka under växtsäsongen kommer införas. Förvaltningen har låtit några flerbostadskunder testa sådan insamling under två säsonger. Testet har varit uppskattat och gör det enklare för dessa kunder att leva upp till nya lagkrav på separat insamling av park- och trädgårdsavfall. De stora kärlen som småhusen kan använda för trädgårdsavfall har strikta krav på placering, då de kan bli för tunga att dra, men dessa kärl kan placeras med dragväg, vilket passar kundgruppen. Kretslopp och vatten föreslår att tjänsten prissätts utifrån transportkostnaderna, på en nivå som motsvarar cirka 80 procent av tjänsten för ett stort kärl, 1 301 kr per år med moms.

Hämtning vid mycket avfall och fastighetsnära insamling

I taxans avsnitt 2.1.4 och 2.1.7 visas tilläggstjänster för hushåll med extra mycket avfall. Tjänsterna infördes 2025 och tanken är att hushåll med mycket avfall har ett tvåfackskärl och därutöver dessa tjänster. För dessa tjänster föreslås en sänkning av avgifterna motsvarande en grundavgift (avgift för gemensamma kärl avsnitt 11.2). Eftersom årsavgiften för tjänsterna för tvåfackskärl inkluderar ett belopp som motsvarar hushållets nyttjande av gemensam service (som återvinningscentraler) behöver inte dessa tilläggstjänster innehålla en sådan, vilket de gör idag. Dagens prissättning av dessa extrakärl innebär att priset per liter avfallsbehållare blir mycket högre än för andra tjänster som hushåll i småhus använder. Genom att korrigera avgifterna på det föreslagna sättet blir nivån fortsatt miljöstyrande, men på samma nivå som för övriga tjänster.

Sedan tidigare har tjänster i avsnitt 3 (som huvudsakligen riktar sig till flerbostadshus och verksamheter) kunnat användas när hushåll i småhus har väldigt mycket avfall, texten korrigeras så att det framgår att det är möjligt.

Ny kärlstorlek för evenemang

För att bättre möta de behov som finns vid olika evenemang avser Kretslopp och vatten införa 370-liters kärl även för evenemangstjänsterna i avsnitt 6.8. Tjänsten föreslås prissättas enligt samma principer som övriga kärlstorlekar som finns för evenemangen. Alla evenemang behöver sortera ut sitt matavfall och kolumnen med priser för blandat avfall stryks därför ur tabellen.

Mobil markbehållare

Kretslopp och vatten har efter några års tester för avsikt att införa en ny behållartyp som alternativ till en liten container. En krantömd mobil markbehållare kan ibland vara ett bra alternativ till en liten container, till exempel på evenemang eller badplatser, eftersom de ger ett mer städat intryck och kan vara lättare att placera. Avgifterna föreslås vara de samma som för en liten container, vilket innebär att texten på några ställen i avsnitt 5 kompletteras med ”mobil markbehållare”, men inga nya avgifter tillkommer.

Grovavfall med bärhjälp

Tabellen för avgifter avseende grovavfall med bärhjälp i avsnitt 6.1.2 förenklas. En tidigare startavgift inkluderas i tömningsavgiften. De föreslagna nya avgifterna motsvarar i genomsnitt en höjning på 12 procent av de tidigare avgifterna. Dessa tjänster utförs av de olika avfallshämtare som förvaltningen har auktorisationsavtal med och kunden beställer och betalar direkt till de auktoriserade avfallshämtarna om de är intresserade av att få tjänsten utförd. Varken taxeintäkten eller nämndens ekonomi påverkas av prissättningen på dessa tjänster.

Felsorteringsavgifter

Inför 2025 gjordes en större revidering av felsorteringsavgifterna. Inför 2026 föreslås vissa korrigeringar för att bättre passa de praktiska förhållandena vid tömning och registrering, minska administrationen samt ge felsorteringsavgifter som är mer proportionerliga mot skadan. Styreffekten bedöms inte påverkas.

Den stora felsorteringsavgiften föreslås debiteras per felsorterad behållare i stället för per hämtställe och viktavgiften föreslås utgå på samma nivå som för matavfall. Totalbeloppet bedöms i genomsnitt hamna på samma nivå som med dagens reglering. Förslaget har justerats och kompletterats avseende containrar. I vissa fall går det att upptäcka allvarlig felsortering på plats även vid containertömning, tidigare förutsattes att den upptäcktes först på mottagningsanläggningen. Det innebär att tabellen i förslaget följer samma struktur för samtliga behållartyper och att texten under tabellen fångar felsortering som upptäcks på mottagningsanläggningen oavsett behållartyp.

Utifrån att verksamheten utökas med förpackningsinsamling och fler tjänster för trädgårdsavfall föreslås att vissa av avgifterna ska debiteras även dessa avfallsslag om felsortering upptäcks. Den lilla felsorteringsavgiften föreslås tas ut på matavfall, förpackningsavfall samt trädgårdsavfall, den stora felsorteringsavgiften föreslås tas ut för matavfall och förpackningsavfall. Avgiften för allvarlig felsortering föreslås kunna debiteras för samtliga avfallsslag.

Förslag på övriga mindre förändringar

En innehållsförteckning har tillkommit för att underlätta navigering i dokumentet.

Avgiften för returpapper i container flyttar från avsnitt 5 till avsnitt 3.6 då den endast erbjuds till flerbostadshus och verksamheter och avsnitt 5 inte har den begränsningen. På så sätt samlas också alla returpapperstjänster på ett ställe.

Avsnitt 3.7 har kompletterats om vad som gäller i det fall Kretslopp och vatten hanterar beställning och debitering istället för en auktoriserad avfallshämtare. Det kan bli aktuellt om det saknas auktoriserade utförare.

Reglering avseende vissa undantag från registrering av besök på återvinningscentralerna stryks i avsnitt 9. Eftersom det numera är fritt antal kostnadsfria besök för privatpersoner behöver inte vissa avfallsslag undantas från krav på att registrera besök. Det bedöms minska risken för köer, personalen behöver inte bevaka bommen lika noggrant och besöksstatistiken förbättras. För de som besöker en återvinningscentral utan bil kvarstår undantaget från registrering, då det är opraktiskt att behöva vänta på en bom som man lätt kan passera om man kommer med cykel eller till fots samt för att dessa besökare vanligen är få och endast lämnar lite avfall.

I avsnitt 11 har det förtydligats vad som gäller när en tvåfackstjänst används för gemensam hämtning under punkt 2.

Förtydliganden i vissa beskrivningar föreslås under avsnitten om hemsortering, farligt avfall och elavfall som inte innebär några förändringar i tillämpningar eller prissättning utan bara syftar till att beskrivningarna ska vara tydligare.

Förändringarna finns redovisade i bilaga 2.

Kretslopp och vatten

Marianne Erlandson

Sara Stark

Förvaltningsdirektör

Tf avdelningschef Strategisk samordning